

tatlan, hogy éppen rájuk jár a rúd. Ha a zötyögdi vezetők mind el akarnák sorolni, aki a faluban, a megyében és ebben a kedves kis országban különféle alkalmakkor elszaladt onnan, ahonnan semmiképp sem illett volna, elkopna a nyelvük és kipállana a szájuk. Mikor tehát elszállt a zötyögdi fejből a diadalmamor, és az ünnepet felváltották a munkás hétköznapiak, Tuskóék elérkezettnek látták az időt, hogy tárgyilagosabb képet fessenek a nevezetes tűzveszélyről. Egy este a kocsmában, megvárva, hogy az ivó eléggé megteljen, Tuskó András hangosan ezt mondta:

— Igaz, mi elfutottunk a tűztől, Kovács meg ott maradt. De azt még senki se kérdezte, hogy mi miért mentünk el onnan, Kovács meg miért maradt ott? Lehet, hogy ő is iszkolt volna, de esetleg már szaladni se tudott.

Nagy csend lett erre. Szóval, ez a Kovács talán nem is tudott elfutni. Nemhogy nem akart: nem tudott. Valaki megkérdezte:

— Talán elszédült a füsttől? Talán beleszédült a szalmába?

Tuskó atyafi vállat vont. Ő nem tudja, szédült-e vagy nem szédült. Ő csak egyet tud. Oka volt annak, hogy ő éppen az udvar leghát-sóbb hátuljában emelt deszkabódéhoz rohant. Igen nyomós oka. Mert ha a benzín felrobban, abból csak tűz lesz, amit el is lehet oltani, hiszen a tűzoltóságnak igen modern fecskendője van. De ha a deszkabódé, vagyis a reterát robban fel, az ellen nincs védekezés. Elgondolni is borzasztó, micsoda pokolbeli bűz és fertelem potyogott volna alá a védtelen falura.

— Nem — mondta önérzetesen Tuskó András —, én nem pályázom a brigadérosságra. Ötezer forintot se akarok munka nélkül keresni. De aki a bajban a legrosszabb őrhelyet választotta, annak csak szidás jár?

Hozom Bertalan buzgón kontrázott:

— Miért mentem én a kútba? Ugye, erről a szónokok is elfeledkeztek, hogy a tűzoltáshoz nem konokság kell, hanem víz. Még manapság a szocializmusban is. De senki se gondolt a vízre, csak én. Meg is kaptam érte a magamét, na de az is bolond ám, aki gondolkodik, amikor a gondolkodásért sárga földig lehordják az embert, a hempergésért ellenben mindenkinek fölé emelik.

Ezek az elmékedések apródonként behatoltak a zötyögdi koponyákba. Abban bizony van valami, hogy a sors szeszélyesen, legkevésbé sem érdem szerint osztogatja a szerencsét. Ez a Kovács egy kicsit megperzselte magát, s majdhogy szentté nem avatják. Más ember meg dolgozik vakulásig, szerez, gyarapít, ügyeskedik, de azt se mondják neki, bikk-makk.

A kocsmáros egy este kibökte, hogy ő ugyan nem akar beleszólni a falu dolgába, még kevésbé az országéba, gebines emberen úgy áll a közéleti szereplés, mint tehénen a gatya: arra azonban határozottan emlékszik, hogy Kovács János 1943 őszén, a község háza előtt, hangos kezitcsókolással köszönt a nyilas főjegyző feleségének. Úgy, hördült fel a plénom az ivóban, tehát hízelgett a nyilasoknak. Ez mindjárt másnap reggel eljutott a tanácselnök fülébe. A teremtésit. Ez kellemtelen. Mit szól ehhez a járás, ha megtudja? Hát a megye? Hát még a kormány? Lehet, persze, hogy nincs is mit megtudni. Lehet, hogy ez a Kovács rendes ember. De az is lehet, hogy nem... És akár rendes, akár nem, nem siettek el vajon a zötyögdiék azt a tanácsüléssel egybekötött díszvacsorát? A tanácselnök nem halogatta, amit tennie kellett mint felelős férfinak. Nyomban körbejárta a község és a szövetkezet vezetőit, javasolta, hogy alakítsanak vizsgáló bizottságot, mely egyszer s mindenkorra megszabja Kovács János helyét a világban. A bizottság komolyan vette a dolgot. Feltúrta Kovács János egész életét, összeszedett róla minden összeszedhetőt. De nem találtak semmi mást, csak annyit, hogy ez a Kovács János mindig dolgozott. Az uraságnál is dolgozott, mikor földet kapott, akkor is, aztán a községben is: ez csak dolgozott, dolgozott, még pofon se vert senkit egész életében, még be se rugott amúgy istenigazában, még csak egy kis piszkos adósságot sem csinált. Ez a nyomorúságos életút végképp felnyitotta a bizottság tagjainak szemét. Hát ha ez a Kovács János soha nem mívelt semmi rendkívülit: hogyan mívelt volna éppen ott, éppen akkor a pajtában? A hős az hős, akár nyugalomban él, akár veszélyben, annak már a szeme állásáról meglátszik, hogy kicsoda. De aki nem hős, azt a világ minden tüze se bírja azzá tenni, ez világos. Még az is lehet, hogy ő gyújtotta meg a szalmát. Hogy aztán ravaszul belefeküdjön, és egy csapásra brigadérossá melegítse magát. Kitelik tőle. Amilyen sunyi. Mert mégiscsak sunyiság az, éppen akkor ug-rálni, mikor más rendes ember levonul a porondról. A bizottság utolsó üléséről már kiszivárgott valami. A vén Látó Imre elkocogott Kovács-hoz, gyorsan visszakereste a cseréppipáját. Úgyse pipázol, minek az neked — mondta erélyesen. Ez aztán elindította a lavinát. Többé senki sem kételkedett benne, hogy az egész szalmaoltás kicsinált dolog volt. Ezek után ki hajlandó szóba állni egy ilyen ravasz, alattomos, szuszimuszi kovácsjánossal, aki ötezer forintot keresett a zötyögdiék jóhiszeműségén? Levágtuk miatta két birkánkat, sopánkodtak a majoriak. Majdnem lelőttünk tíz nyulat — mondták a vadászok. A diák, hogy mentse a menthető, ki ne akolbóliítsák a községi ösztöndíjból, gúnyverset szerzett, amely így kezdődött:

Megy a szekér zötyögve,
sose ér be Zötyögdre...

Kovács Jánost leváltották a brigadérosságból. Örülj neki, mondta az elnök, hogy ilyen gyanús figura létedre megmaradhatsz köztünk. Kovács János nem örült. De ott maradt, mert nem volt bátorsága máshová menni.

SIMONYI IMRE

Ifjúkor, bekopogtál

Ifjúkor — bekopogtál tegnap este.

„Szabad” — kongattam: vén óra az éjfél.
Szobám sarkában kuporogtam hétrét-
görnyedve; miként szokásom estelente.

Mint karcsú délelőtt — im, estelemben:
(ötvenöt; esztendőnk hány ötvenöt évét!?)
jó- s bal léptünk első húszévnnyi részét
hoztad be füttyörészve, s lengedezve.

„Örvendek — szóltál —: ily korban ily épség!...

„Friss, szép, daljás vagy” — volt a felelet.

— Illendően két jólnevelt gavallérként. —

S néztük csak egymást: (azt, hogy meddig tartott?
ötvenöt évig!?) két egymást-kitartott
s egymást-használt iker kan-metreszek...

MEZEI ANDRÁS

Holnaptól a mozikban...

Jön a hétfejű Hófehérke
és minden sárkány visszaretten;
mert jósága levághatatlan,
jósága elkerülhetetlen.

Hét arcáról, a hét mosolygást
halandók még le nem törölték.
Rettegik mind az óriások.
Félelmesen félik a törpék.

Mert Hófehérke jót akar, hát
mindenkire hullik az átok.
Hol késlekedtek drága rosszak:
szabadítók, ti boszorkányok!

BAKA ISTVÁN

November

A fonnyadó falevelek,
mint öregasszony-ajkak.
Szétgurult olvasószemek
a réteken a varjak.

Fönn templomboltozat az ég,
a felhő Isten árnya.
Görnyed a novemberi rét
bokrok alázatába.

Imát motyognak levelek:
elfonnyadt ráncos ajkak.
Megalvadt vércsomók utak
ereiben a varjak.